

زنان و خانواده در اندامالادستی جمهوری اسلامی ایران

گردآوری و تنظیم: سیده فاطمه محبی

شورای فرهنگی اجتماعی زنان و خانواده

۱۳۹۶

www.shorayezanan.ir
Email: info@shorayezanan.ir

سرشناسه: محبی، سیده فاطمه، ۱۳۵۱ -

عنوان قراردادی: ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc.

عنوان و نام پدیدآور: زنان و خانواده در اسناد بالادستی جمهوری اسلامی ایران / گردآوری و تنظیم سیده فاطمه محبی.
مشخصات نشر: تهران: شورای فرهنگی اجتماعی زنان و خانواده، روابط عمومی، ۱۳۹۶.

مشخصات ظاهری: ۳۶۸ ص.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۴۳۵-۶۲-۷

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه به صورت زیرنویس.

موضوع: حقوق زن - ایران

موضوع: Women -- Iran

موضوع: زنان - وضع حقوقی و قوانین - ایران

موضوع: Women -- Legal status, laws, etc. Iran

موضوع: زنان - ایران

موضوع: Women's rights -- Iran

موضوع: حقوق خانواده - ایران

موضوع: Domestic relations -- Iran

شناسه افزوده: شورای فرهنگی اجتماعی زنان و خانواده. روابط عمومی

رده بندی کنگره: ۱۳۹۶ / ۳۵ / HQ

رده بندی دیویی: ۳۰۵/۴۲۰۹۵۵

شماره کتابشناسی ملی: ۴۸۷۰۰۰۶

عنوان: زنان و خانواده در اسناد بالادستی جمهوری اسلامی ایران

گردآوری و تنظیم: سیده فاطمه محبی

صاحب امتیاز: شورای فرهنگی اجتماعی زنان و خانواده

ویراستار: محمدصادق حاتمی

ناشر: روابط عمومی شورای فرهنگی اجتماعی زنان و خانواده

قیمت: ۲۰۰۰۰ ریال

نوبت چاپ: اول

سال نشر: ۱۳۹۶

حق چاپ، تکثیر و انتشار محفوظ است.

نشانی: تهران، خیابان فلسطین شمالی، شماره ۳۰۹

تلفن: ۶۶۴۶۸۲۷۱-۵

فکس: ۶۶۴۱۲۳۱۷

فهرست مطالب

۱۱	مقدمه
۱۳	زن و خانواده در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران
۱۷	زن و خانواده در سیاست‌های کلان جمهوری اسلامی
۱۹	«سیاست‌های کلی خانواده»
۲۳	«سیاست‌های کلی جمعیت»
۲۷	مفاد مرتبط با زنان و خانواده در «سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴»
۲۹	مفاد مرتبط با زنان و خانواده در «سیاست‌های کلی سلامت»
۳۱	مفاد مرتبط با زنان و خانواده در «سیاست‌های کلی برنامه‌ی ششم توسعه»
۳۳	مفاد مرتبط با زنان و خانواده در «سیاست‌های کلی برنامه پنجم توسعه»
۳۵	مفاد مرتبط با زنان و خانواده در «سیاست‌های کلی برنامه چهارم توسعه»
۳۷	مفاد مرتبط با زنان و خانواده در «سیاست‌های کلی برنامه سوم توسعه»
۳۹	مفاد مرتبط با زنان و خانواده در «سیاست‌های کلی محیط زیست»
۴۱	مفاد مرتبط با زنان و خانواده در «سیاست‌های کلی ایجاد تحول در نظام آموزش و پرورش»
	مفاد مرتبط با زنان و خانواده در «سیاست‌های کلی نظام در امور نیروی حکم فرهنگ ایثار و جهاد و
۴۳	ساماندهی امور ایثارگران»
۴۵	مفاد مرتبط با زنان و خانواده در «سیاست‌های کلی نظام در امور مسکن»
۴۷	مفاد مرتبط با زنان و خانواده در «سیاست‌های کلی نظام اداری»
۴۹	مفاد مرتبط با زنان و خانواده در «سیاست‌های کلی مبارزه با مواد مخدر»

- ۵۱ زن و خانواده در مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی
- ۵۵ زنان و خانواده
- ۵۷ اهداف و اصول تشکیل خانواده و سیاست‌های تحکیم و تعالی آن
- ۶۹ مصوبه راهبردهای کلان ۳ نقشه مهندسی فرهنگی «تبیین، تشکیل، تحکیم، تعالی و ایمن‌سازی خانواده»
- ۷۹ زنان و جمعیت
- راهبرد کلان ۴ نقشه مهندسی فرهنگی: جلوگیری از کاهش نرخ باروری کل و ارتقای آن متناسب با آموزه‌های اسلامی، انصاف، راهبردی کشور، مطالعات جمعیت‌شناختی و آمایش و پایش مستمر جمعیتی
- ۸۱ زنان، آموزش، پژوهش
- ۹۱ مفاد مرتبط با زنان و خانواده در «سند تحول بنیادین آموزش و پرورش»
- ۱۰۳ مفاد مرتبط با زنان و خانواده در «سند اساسی ملی شدن دانشگاه‌ها»
- ۱۰۹ مفاد مرتبط با زنان و خانواده در «سند راه‌رادی کشور در امور نخبگان»
- ۱۱۳ مفاد مرتبط با زنان و خانواده در «نقشه جامع علمی کشور»
- ۱۱۹ سیاست‌های ارتقاء مشارکت زنان در آموزش عالی
- ۱۲۵ اصول و مبانی سیاست‌های تحقیقاتی مسائل زنان
- ۱۲۹ تأسیس انجمن علمی بانوان ایران متخصص در علوم پزشکی
- مصوبه «موافقت با تأسیس دانشکده علوم انسانی ویژه خواهران در تهران برای مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد»
- ۱۳۱ امکان ادامه تحصیل دانشجویان دختر مسلمان محجبه دانشگاه‌های فرانسه، آلمان و ترکیه در دانشگاه‌های ایران
- ۱۳۳ رفع محدودیت پذیرش داوطلبان دختر در بعضی از رشته‌های دانشگاهی
- ۱۳۵ مصوبه تعیین سرفصل‌های درس «کنترل جمعیت و تنظیم خانواده»
- ۱۳۷ تدریس دو واحد درس تحت عنوان «دانش خانواده»
- ۱۴۱ ۱۴۱

- ۱۴۳..... مصوبه تعیین سرفصل‌های درس «اخلاق خانواده»
- ۱۴۷..... مفاد مرتبط با زنان و خانواده در «مصوبه تعیین سرفصل‌های دوره تربیت کارشناسان دینی مشاوره»
- ۱۴۹..... ماده واحده درس اجباری «دانش خانواده و جمعیت»
- ۱۵۱..... تصویب کلیات و سرفصل‌های دکتری «رشته خانواده و سلامت جنسی»
- ۱۵۳..... تصمیمات درباره داوطلبان رشته تخصصی بیماری‌های زنان و زایمان
- ۱۵۵..... مفاد مرتبط با زنان و خانواده در «مصوبه تعیین سهمیه دانشگاه‌ها»
- ۵۰..... اجازه استفاده از سهمیه همسران شهدا برای همسران جانبازانی که میزان صدمات وارده بر ایشان بیش از ۵۰ درصد باشد
- ۱۵۷..... مرجع صدور مدارک نجات‌یابی آن دسته از اعضای خانواده شهدا که باید از دانشگاه‌های علوم پزشکی صادر گردد
- ۱۵۹..... مفاد مرتبط با زنان و خانواده در «تصمیمات شورای عالی در رابطه با رشته‌های استثنایی مذکور در تبصره یک قسمت ۳ بند ب آیین‌نامه گزینش هیأت علمی و موسسات آموزش عالی»
- ۱۶۱..... مفاد مرتبط با زنان و خانواده در «آیین‌نامه انضباطی دانشجویان جمهوری اسلامی ایران»
- ۱۶۳..... مفاد مرتبط با زنان و خانواده در «ماده واحده مقررات سفرهای دانشجویی، الحاقی به آیین‌نامه حفظ حدود و آداب اسلامی در دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی»
- ۱۶۷..... مفاد مرتبط با زنان و خانواده در «اساسنامه نهاد علمی و آموزشی جامعه المصطفی»
- ۱۶۹..... مفاد مرتبط با زنان و خانواده در «ماده واحده تشکیل دانشگاه ویژه فرهنگیان»
- ۱۷۱..... مفاد مرتبط با زنان و خانواده در «آیین‌نامه شورای عالی آموزش‌های علمی - کاربردی»
- ۱۷۳..... مفاد مرتبط با زنان و خانواده در «سیاست‌ها، حدود وظایف و نحوه فعالیت مراکز مجری آموزش‌های آزاد کشور»
- ۱۷۵..... مفاد مرتبط با زنان و خانواده در «ضوابط تاسیس و نظارت بر آموزشگاه‌های آزاد هنری»
- ۱۷۷..... مفاد مرتبط با زنان و خانواده در «مصوبه ضوابط و شیوه گزینش داوطلبان ورود به مراکز آموزش عالی نظامی»
- ۱۷۹.....

- زنان، فراغت، ورزش و سلامت..... ۱۸۱
- سیاست‌های بهبود وضع گذران اوقات فراغت زنان و دختران..... ۱۸۳
- سیاست‌های فرهنگی - اجتماعی ورزش بانوان..... ۱۹۱
- مفاد مرتبط با زنان و خانواده در «سیاست‌ها و اولویت‌های فرهنگی سازمان تربیت بدنی»..... ۱۹۳
- مفاد مرتبط با زنان و خانواده در «مصوبه اولویت‌ها و اقدامات اساسی حوزه فرهنگی ورزش کشور» (نظامنامه فرهنگی ورزش کشور)..... ۱۹۵
- سیاست‌ها و راه‌های ارتقای سلامت زنان..... ۱۹۷
- مفاد مرتبط با زنان و خانواده در «سند ملی گیاهان دارویی و طب سنتی»..... ۲۰۳
- زنان، اقتصاد و اشتغال..... ۲۰۷
- سیاست‌های اشتغال زنان در بخش خصوصی..... ۲۰۹
- مصوبه «طرح اصلاح الگوی مصرف در خانواده»..... ۲۱۳
- زنان و حوزه فرهنگ..... ۲۱۹
- اصول و مبانی روش‌های اجرایی گسترش فرهنگ عفاف..... ۲۲۱
- راهبردهای گسترش فرهنگ عفاف..... ۲۲۵
- راهکارهای اجرایی گسترش فرهنگ عفاف و حجاب..... ۲۳۱
- سیاست‌های فرهنگی - تبلیغی روز زن..... ۲۶۳
- مفاد مرتبط با زنان و خانواده در «سند نهضت مطالعه مفید»..... ۲۶۹
- مفاد مرتبط با زنان و خانواده در «مصوبه اصلاحی اهداف، سیاست‌ها و ضوابط نشر کتاب»..... ۲۷۳
- مفاد مرتبط با زنان و خانواده در «اصول سیاست فرهنگی کشور»..... ۲۷۷
- مفاد مرتبط با زنان و خانواده در «راهبردها و راهکارهای ارتقای فعالیت‌های سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران»..... ۲۸۱

۲۸۵.....	۲۵ ذی الحجه روز خانواده.....
۲۸۷.....	مصوبه «نامگذاری روز ۵ خرداد به عنوان روز نسیم مهر (روز حمایت از خانواده زندانیان)».....
۲۸۹.....	اساسنامه جشنواره پروین اعتصامی.....
۲۹۳.....	زنان و تشکیلات اداری
۲۹۵.....	مفاد مرتبط با زنان و خانواده در «مصوبه جایگاه، اهداف و وظایف شورای عالی انقلاب فرهنگی».....
۲۹۹.....	مفاد مرتبط با زنان و خانواده در «مصوبه تشکیل شورای سیاست‌گذاری و هماهنگی در مسائل فرهنگی اجتماعی زنان».....
۳۰۱.....	آیین‌نامه شورای فرهنگ و اجتماعی زنان.....
۳۰۵.....	مصوبه «اصلاح آیین‌نامه شورای فرهنگی و اجتماعی زنان و خانواده».....
۳۰۹.....	«آیین‌نامه تشکیل ستاد ملی زنان و خانواده».....
۳۱۳.....	تشکیل مرکز آمار و اطلاعات امور زنان.....
۳۱۵.....	تأسیس کمیته امور بین‌الملل شورای فرهنگی آبسوسه زن.....
۳۲۱.....	عضویت زنان در شورای عالی برنامه‌ریزی.....
۳۲۳.....	موافقت با عضویت در شورای بررسی اسناد گردهمایی‌های بین‌المللی زنان.....
۳۲۵.....	مفاد مرتبط با زنان و خانواده در «آیین‌نامه شورای هماهنگی و برنامه‌ریزی آموزش و پرورش و مدیران فرهنگی».....
۳۲۷.....	زنان و بین‌الملل
۳۲۹.....	درباره عدم الحاق جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون رفع هرگونه تبعیض علیه زنان.....
۳۳۱.....	سیاست‌های فعالیت‌های بین‌المللی زنان.....
۳۳۷.....	زنان و حقوق
۳۳۹.....	منتشور حقوق و مسئولیت‌های زنان در نظام جمهوری اسلامی ایران.....
۳۵۵.....	تشکیل واحد ارشاد و امداد در کنار دادگاه‌های مدنی خاص.....

اعطای دفترچه‌ای حاوی مواد قانونی به زوجین همراه با سند ازدواج..... ۳۵۹

سایر راهبردهای نقشه مهندسی فرهنگی..... ۳۶۱

مفاد مرتبط با زنان و خانواده در «راهبردهای کلان ۱، ۵، ۶، ۱۲ و ۱۳ نقشه مهندسی فرهنگی»..... ۳۶۳

نظام جمهوری اسلامی ایران به عنوان نظامی برخاسته از متن اسلام و آموزه های اسلامی نگاهی تعالی بخش به جایگاه زن و خانواده داشته و در تعالی بخشی به جایگاه رفیع زن و خانواده موثر بوده است. نگرش اسلام در باب مقام و منزلت زن و نیز ضرورت حفظ و تحکیم خانواده موجب گردید تا بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، تلاش های بیشماری در جهت استیفای حقوق حقه زنان مسلمان ایرانی و زمینه سازی برای رشد و تعالی آنان و تقویت نهاد خانواده و پیشگیری از تزلزل این نهاد مقدس انجام شود. این تلاش ها در بنیادی ترین شکل آن به واسطه پشتوانه مبانی نظری اسلام و منابع دینی و بیانات بنیانگذار جمهوری اسلام، ایران، امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری به صورت ابلاغیه و سیاستگذاری های کلان و اسناد بالادستی نظام جمهوری اسلامی، مایه مباهات و افتخار است. در این سیاستگذاری ها و مصوبات، بازیابی هویت تاریخی زن، حفظ کرامت انسانی آن و جایگاه مطلوب زن مسلمان در تحولات سیاسی - اجتماعی کشور، همزمان با ایفای نقش های مهم زنان در نهاد مقدس خانواده و کرامت انسانی آنها مورد توجه قرار گرفته است.

اهتمام به حل مسائل زنان و خانواده در منظر مقام معظم رهبری در رأس امور می باشد و جامعه متعالی و پیشرفته، جامعه ای خانواده محور است در مبانی اساسی و اسناد بالادستی نظام جمهوری اسلامی ایران نیز خانواده محوری و ارتقای جایگاه زنان تضمین شده و مقرر گردیده است تا تمام قوانین و مصوبات با ملاحظه حفظ و تقویت نهاد خانواده، زمینه ایجاد جامعه متعالی و حیات طیبه آحاد ملت را فراهم نماید.

سیاستگذاری برای نهاد خانواده و ارتقای جایگاه زنان، از بن سطوح آن شامل قانون اساسی و نیز سیاست های کلان نظام اسلامی و سیاستگذاری های فرهنگی اجتماعی که از سوی شورای عالی انقلاب فرهنگی انجام می گیرد، نمایانگر عزم جمهوری اسلامی ایران و نهادهای سیاستگذار در اعتلاء و تقویت نهاد خانواده است و کمیت زیاد این مصوبات نیز ضمن تأیید اهمیت و توجه موضوع زنان و خانواده، مؤید این ضرورت است که دستگاه های اجرایی کشور باید با اهتمام جدی در صدد اجرایی نمودن کامل حریمت فوق باشند و در یک ارتباط منسجم بین نهادهای سه گانه ضمن اجتناب از فعالیت های متعدد و پراکنده بین دستگاه ها و نهادها، به بسیج ظرفیت های نهادی جهت برنامه ریزی، اجرا و نظارت بر تحقق سیاست ها اقدام نمایند.

در نظام جمهوری اسلامی ایران، شورای عالی انقلاب فرهنگی به عنوان مهم ترین و بالاترین نهاد سیاستگذار در مسایل فرهنگی کشور محسوب می شود و مصوبات این شورا از اعتبار و جایگاه خاصی برخوردار است. حضرت آیت الله خامنه ای در دیدار با اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی در تاریخ ۹۰/۳/۲۳، اجرای سیاستگذاری های شورای عالی انقلاب فرهنگی را موضوعی مهم و ضروری خوانده اند

و تأکید نموده‌اند: «شورای عالی انقلاب فرهنگی از نهادهای قانونی و قطعی نظام و مصوبات آن لازم الاجراست».

شورای فرهنگی اجتماعی زنان و خانواده نیز به عنوان یکی از شوراهای اقماری شورای عالی انقلاب فرهنگی و تنها نهاد سیاست‌گذار و برنامه‌ریز در مسائل فرهنگی - اجتماعی زنان و خانواده در ایران، بر اساس مصوبه یکصد و پانزدهمین جلسه مورخ ۱۳۶۶/۳/۱۹ شورای عالی انقلاب فرهنگی تشکیل گردیده و از تیرماه سال ۱۳۶۷ کار خود را آغاز نموده است و تاکنون در موضوعات حائز اهمیت، سیاست‌گذاری‌ها و طرح‌هایی را به تصویب رسانده است. لازم به ذکر است مصوبات شورای فرهنگی - اجتماعی زنان و خانواده در مرحله بعد از جلسات شورای عالی انقلاب فرهنگی مورد بحث، بررسی و تصویب قرار می‌گیرد و مصوبات این شورا توسط رئیس جمهور - که رئیس شورای عالی انقلاب فرهنگی می‌باشند - جهت اجرا به سازمان‌ها و دستگاه‌های اجرایی ارسال می‌گردد؛ این مصوبات جنبه قانونی داشته و لازم‌الاجرا می‌باشد.

در این مجموعه تلاش گردید تا کلیه اسناد بالادستی جمهوری اسلامی ایران با محوریت جایگاه زنان و خانواده، تدوین و گردآوری شود. در اختیار محققان و پژوهشگران قرار گیرد. اسناد بالادستی در این مجموعه در ۳ بخش شامل قانون اساسی، کشور، سیاست‌های کلان نظام^۱ و مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی^۲ گردآوری و تنظیم شده است. همچنین در این مجموعه، بخشی از مصوبات، خاص و انحصاری در موضوع زنان و خانواده است که پیش از این در مصوبات در دبیرخانه شورای فرهنگی اجتماعی زنان و خانواده پیشنهاد و تنظیم گردیده و در جلسات شورای فرهنگی اجتماعی زنان تصویب شده است و در مرحله بعد جهت تصویب نهایی در دست کار جلسات شورای عالی انقلاب فرهنگی قرار گرفته و در نهایت پس از بررسی‌های لازم تصویب شده است. همچنین بخشی از مفاد مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی مرتبط با زنان و خانواده است و در این مجموعه فقط از مفاد استخراج و در کتاب گنجانده شده است.

در پایان، از سرکار خانم زهرا آیت اللهی ریاست محترم شورای فرهنگی اجتماعی زنان و خانواده به جهت طرح موضوع و راهنمایی‌های ارزشمندشان و از سرکار خانم‌ها: اکرم حسینی، منصوره برداران و جمیله طالقانی‌زاده و زهرا صالحی به جهت همکاری‌های فکری و اجرایی تقدیر و تشکر می‌شود.

والسلام

۱. جهت دسترسی به این سیاست‌های به سایت www.khamenei.ir (بخش ابلاغیه‌ها) مراجعه شود.

۲. جهت دسترسی به متن کامل این مصوبات به سایت www.Sccr.ir (بخش مصوبات) و نیز به آدرس farhangoelm.ir (سامانه مصوبات) مراجعه شود.